

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра _____ хірургії №1 _____
Навчальний рік 2022-2023

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«ХІРУРГІЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ»

« _____ хірургія _____ »
(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибірковий освітній компотнент _____

Форма здобуття освіти _____ очна _____
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань _____ 22_ охорона здоров'я _____
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність « _____ 222 медицина _____ »
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) _____

Освітньо-професійна програма (освітньо-наукова програма) медицина

Другого магістерського рівня вищої освіти

Курс __ 5 __

Підготовлено у відповідності до Стандарту ВО "Медицина" (2021 рік)

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри
хірургії №1.
Протокол №1, від 26.08.2022

Схвалено методичною комісією ХНМУ
з проблем хірургічного профілю.

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. БОЙКО В.В. - академік НАМНУ, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри хірургії №1.

2. Григоров Юрій Борисович - доктор медичних наук, професор кафедри хірургії №1

3. Голобородько Микола Миколайович - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії №1

4. Шевченко Олександр Миколайович - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії №1

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1. БОЙКО В.В. - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 050-303-48-55, e-mail: vv.boiko@knmu.edu.ua
2. ГРИГОРОВ Ю.Б. - доктор медичних наук, професор кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 099-377-32-72, e-mail: yb.hryhorov@knmu.edu.ua
3. ТАРАБАН І.А. - доктор медичних наук, професор кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 050-302-79-50, e-mail: ia.taraban@knmu.edu.ua
4. ЗАМЯТІН П.М. - доктор медичних наук, професор кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 050-301-78-88, e-mail: pm.zamiatin@knmu.edu.ua
5. КРАСНОЯРУЖСЬКИЙ А.Г. - доктор медичних наук, професор кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 067-562-33-10, e-mail:
ah.krasnoiaruzhskiy@knmu.edu.ua
6. ПРАСОЛ В.О. - доктор медичних наук, професор кафедри хірургії №1, спеціалізація судинна хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 050-401-12-31, e-mail: vo.prasol@knmu.edu.ua
7. САВВІ С.О. - доктор медичних наук, професор кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 050-301-50-60, e-mail: so.savvi@knmu.edu.ua
8. ГРОМА В.Г. - доктор медичних наук, професор кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія, ендоскопія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 066-790-68-35, e-mail: vh.hroma@knmu.edu.ua
9. СУШКОВ С.В. - доктор медичних наук, професор кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.

- <https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 067-570-79-49, e-mail: sv.sushkov@knmu.edu.ua
10. ІВАНОВА Ю.В. - доктор медичних наук, професор кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 067-475-74-20, e-mail: yv.ivanova@knmu.edu.ua
11. КРИВОРОТЬКО І.В. - доктор медичних наук, професор кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 050-303-73-37, e-mail: yv.kryvorotko@knmu.edu.ua
12. СМАЧИЛО Р.М. - доктор медичних наук, професор кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 050-301-18-73, e-mail: rm.smachylo@knmu.edu.ua
13. ЄВТУШЕНКО Д.О. - доктор медичних наук, професор кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 067-584-54-10, e-mail: do.yevtushenko@knmu.edu.ua
14. ГОНЧАРЕНКО Л.Й. - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 066-442-65-99, e-mail: ly.honcharenko@knmu.edu.ua
15. ЩЕРБАКОВ В.І. - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 050-615-48-30, e-mail: vi.shcherbakov@knmu.edu.ua
16. КУЗНЄЦОВ О.В. - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 050-781-76-05, e-mail: ov.kuznetsov@knmu.edu.ua
17. ЄФІМОВ Д.С. - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 050-632-79-86, e-mail: ds.yefimov@knmu.edu.ua
18. МІНУХІН Д.В. - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 050-965-40-05, e-mail: dv.minukhin@knmu.edu.ua
19. ТИМЧЕНКО М.Є. - доктор медичних наук, доцент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.

- <https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 050-400-08-32, e-mail: my.tymchenko@knmu.edu.ua
20. ЛАЗИРСЬКИЙ В.О. - доктор медичних наук, доцент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 050-576-66-60, e-mail: vo.lazyrskiy@knmu.edu.ua
21. ПІСОЦЬКИЙ О.М. - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія, серцева-судинна хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 050-301-44-45, e-mail: om.pisotskiy@knmu.edu.ua
22. БУЧНЄВА О.В. – доктор медичних наук, доцент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 066-145-12-51, e-mail: ov.buchnieva@knmu.edu.ua
23. ГОЛОБОРОДЬКО М.М. - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 066-740-22-70, e-mail:
mm.goloborodko@knmu.edu.ua
24. ДОЦЕНКО Д.Г. - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 066-419-74-20, e-mail: dh.dotsenko@knmu.edu.ua
25. ТОКАРЄВ А.В. - кандидат медичних наук, асистент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 050-309-44-94, e-mail: av.tokariiev@knmu.edu.ua
26. ШЕВЧЕНКО О.М. - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 050-644-81-11, e-mail: om.shevchenko@knmu.edu.ua
27. ЛЕЛИЦЯ А.В. - асистент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 099-001-01-39, e-mail: av.lelytsia@knmu.edu.ua
28. ЛЕБІДЬ П.Б. - кандидат медичних наук, асистент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 050-051-51-48, e-mail: pb.lebid@knmu.edu.ua
29. ЛЯХ С.І. - асистент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,

- Конт.телефон: 050-845-81-76, e-mail: si.liakh@knmu.edu.ua
30. КУЛИК І.А. - кандидат медичних наук, асистент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 066-297-77-33, e-mail: ya.kulyk@knmu.edu.ua
31. МИРОШНИЧЕНКО Д.О. - кандидат медичних наук, асистент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 050-205-27-51, e-mail:
do.myroshnychenko@knmu.edu.ua
32. ЧЕРНЯЄВ М.С. - кандидат медичних наук, асистент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 050-615-45-55, e-mail: ms.cherniaiev@knmu.edu.ua
33. КОРОЛЕВСЬКА А.Ю. - кандидат медичних наук, асистент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 067-379-31-18, e-mail: ay.bodrova@knmu.edu.ua
34. ЗАМЯТІН Д.П. - кандидат медичних наук, асистент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 063-278-24-28, e-mail: dp.zamiatin@knmu.edu.ua
35. ЛАВРІНЕНКО А.С. - асистент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 066-724-50-55, e-mail: as.lavrynenko@knmu.edu.ua
36. М'ЯСОЄДОВ К.В. - кандидат медичних наук, асистент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 095-011-11-41, e-mail: kv.miasoedov@knmu.edu.ua
37. В'ЮН С.В. - кандидат медичних наук, асистент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 066-095-55-54, e-mail: sv.viun@knmu.edu.ua
38. КІРІЄНКО Д.О. - асистент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 067-750-18-73, e-mail: do.kirienko@knmu.edu.ua
39. БИТЯК С.Ю. - кандидат медичних наук, асистент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,

- Конт.телефон: 096-531-75-76, e-mail: sy.bitniak@knmu.edu.ua
40. МУШЕНКО Є.В. - кандидат медичних наук, асистент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 067-575-63-75, e-mail: yv.mushenko@knmu.edu.ua
41. СОЧНСВА А. Л. - кандидат медичних наук асистент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 099-770-75-20, e-mail: al.sochnieva@knmu.edu.ua
42. РІГА А.С. - кандидат медичних наук, асистент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 063-328-37-77, e-mail: as.riha@knmu.edu.ua
43. ПОНОМАРЬОВА К.В. - кандидат медичних наук, асистент кафедри хірургії №1, спеціалізація хірургія.
<https://knmu.edu.ua/departments/kafedra-hirurgiyi-1/>,
Конт.телефон: 066-224-96-79, e-mail: kv.ponomarova@knmu.edu.ua

Консультації ДУ ІЗНХ ім. В.Т. Зайцева НАМНУ, кафедра хірургії №1

_____ <http://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=34>

Локація: заняття, консультації проводяться в умовах ДУ «Інститут загальної та невідкладної хірургії імені В.Т. Зайцева НАМН України»

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Хірургія, у тому числі дитяча хірургія» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «медицина» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності «хірургія» (за умови наявності)

Опис навчальної дисципліни (анотація)

За сучасними уявленнями, хірургія вивчає захворювання які не піддаються терапевтичному лікуванню, методи діагностики захворювань, тактика лікування хворих та профілактика. Хірургія тісно пов'язана з базовими науками як: анатомією, фізіологією, гістологією людини та ін.. Враховуючи ці всі базові науки медицини, лікар найчастіше стає на порозі життя та смерті хворого.

За час навчання важливо сформувати академічну підготовку з фундаментальних і клінічних біомедичних наук та підготовку випускників до професійної діяльності лікаря на посаді шляхом набуття загальних та спеціальних компетентностей, сфера застосування яких описується визначеними переліками синдромів та симптомів захворювань, невідкладних станів, фізіологічних станів та захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів; лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій, оперативних втручань, питань трудової, судової та військової експертизи.

Цей курс зосереджено на вирішенні основних проблем невідкладної хірургії. Програма охоплює теми, пов'язані з найпоширенішими захворюваннями людей, які потребують оперативних втручань. Клінічний досвід можна отримати протягом практичних занять курсу в провідних установах регіону згідно з розкладом занять. Студенти протягом курсу мають змогу приймати участь у курації та демонстрації хворих з різноманітною патологією, а також відпрацювання практичних навичок під час занять в фантомних класах ННІ ЯО ХНМУ. Тобто курс охоплює основні як практичні, так і теоретичні аспекти діяльності майбутнього практикуючого лікаря.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є

1. Гострі захворювання шкіри і м'яких тканин.

Загальні етіологічні та патогенетичні механізми розвитку місцевих гнійних захворювань. Місцеві прояви гнійної інфекції – абсцес, флегмона. Захворювання: фурункул, карбункул, лімфаденіт, лімфангоїт, бешиха (дермолімфангоїт), панарицій, мастит, остеомієліт. Загальна та місцева симптоматика місцевої хірургічної інфекції. Основні принципи комплексного лікування місцевих інфекційних хірургічних захворювань.

2. Синдром системної запальної відповіді. Генералізована гнійна хірургічна інфекція (сепсис, септичний шок)

Синдром системної запальної відповіді (ССЗВ). Інфекція. Бактеріємія. Визначення (дефініції) сепсису та належних до нього станів (СЕПСИС-1, СЕПСИС-2, СЕПСИС-3). Септичний шок. Синдром поліорганної недостатності (СПОН). Патогенез сепсису. Принципи лікування септичних пацієнтів: Стандартна терапія – Антибактеріальна терапія, Інвазивні хірургічні або радіологічні процедури, Лікування шоку та органної недостатності; Нові терапевтичні можливості Специфічні до збудників (антиендотоксин, поліклональна антиендотоксинова сироватка, антигрампозитивна субстанція клітинної стінки, антигрибкова субстанція клітинної стінки), Специфічні до медіаторів (антимедіатори (анти-TNF, анти-IL-1, анти-PAF), моноклональні антитіла (анти-TNF, анти-IL-1, анти-PAF), антагоністи рецепторів (анти-TNF, анти-IL-1, анти-PAF)), Полівалентної протисептичної дії (ібупрофен, пентоксифілін, ацетилцистеїн, лактоферин, поліміксин В).

3. Гострий апендицит та його ускладнення, перфоративна виразка шлунку та 12-палої кишки.

Етіологія та патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Диференціальна діагностика. Методи хірургічного лікування. Ведення періопераційного періоду. Прогноз. Профілактика і реабілітація.

4. Гострий холецистит та його ускладнення, гострий панкреатит та його ускладнення

Етіологія та патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Диференціальна діагностика. Методи хірургічного лікування. Ведення періопераційного періоду. Прогноз. Профілактика і реабілітація.

5. Защемлена грижа, гостра кишкова непрохідність, Гострі порушення мезентеріального кровообігу

Защемлена грижа - етіологія та патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Диференціальна діагностика. Методи хірургічного лікування. Ведення періопераційного періоду. Прогноз. Профілактика і реабілітація.

Гостра кишкова непрохідність - етіологія та патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Диференціальна діагностика. Методи хірургічного лікування. Ведення періопераційного періоду. Прогноз. Профілактика і реабілітація.

Гострі порушення мезентеріального кровообігу - етіологія та патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Диференціальна діагностика. Методи хірургічного лікування. Ведення періопераційного періоду. Прогноз. Профілактика і реабілітація.

6. Локальні та розповсюджені гнійно-запальні процеси черевної порожнини, очеревини та заочеревного простору (інфільтрати, абсцеси, перитоніт)

Класифікація перитоніту. Патогенез. Клініка. Прогнозування важкості перебігу перитоніту: прогностичні шкали в хірургії (APACHE II, SOFA, MODS, Мангеймський індекс перитоніту). Основні принципи хірургічного лікування

перитоніту. Ускладнення. Лікування в післяопераційному періоді.

7. Невідкладна хірургічна патологія органів дихання: гостра хірургічна патологія легень та плеври, пошкодження органів дихання (легень, плеври, бронхів, трахеї, крупних кровоносних судин, великої лімфатичної протоки).

Клінічна анатомія і фізіологія. Гострі гнійно-деструктивні захворювання легень. Абсцедуюча пневмонія, абсцес легень, гангренозний абсцес, гнійний абсцес, гангрена легень. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Диференціальна діагностика. Методи хірургічного лікування. Ведення періопераційного періоду. Прогноз. Профілактика і реабілітація. Пошкодження органів дихання (легень, плеври, бронхів, трахеї, крупних кровоносних судин, великої лімфатичної протоки). Стороні тіла дихальних шляхів. Травматичні ушкодження грудної клітки. Патогенез. Клініка. Діагностика. Диференціальна діагностика. Методи хірургічного лікування. Ведення періопераційного періоду. Прогноз. Профілактика і реабілітація.

8. Шок і політравма у хірургічних хворих. Травми живота

Класифікація травми. Травматична хвороба. Визначення політравми. Періоди травматичної хвороби. Поліорганна недостатність в травматичній хворобі. Основні концепції в лікуванні політравми. Визначення шоку. Класифікація. Диференціальна діагностика. Принципи лікування. Прогноз. Профілактика і реабілітація. Травма живота - Клінічна анатомія і фізіологія. Травматичні ушкодження живота. Патогенез. Клініка. Діагностика. Диференціальна діагностика. Методи хірургічного лікування. Ведення періопераційного періоду. Прогноз. Профілактика і реабілітація

9. Геморагічний синдром в невідкладній хірургії (синдром ГШКК, внутрішньочеревні, внутрішньоплевральні кровотечі)

Класифікація. Новітні методи діагностики. Фізіологія системи згортання крові. Оцінка коагулограми. Диференціальний діагноз. Тактика хірургічного лікування. Ведення періопераційного періоду. Прогноз.

Міждисциплінарні зв'язки:

Пререквізити Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння навчальних дисциплін з медичної біології, нормальної та патологічної анатомії, нормальної та патологічної фізіології, біохімії, мікробіології, медичної генетики, фармакології та медичної рецептури, епідеміології та принципів доказової медицини, військово-польової хірургії, екстренної та невідкладної медичної допомоги, а також мати практичні навички догляду за хворими хірургічного профілю та їх ведення у поліклінічних та стаціонарних умовах.

Постреквізити Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні суміжних дисциплін впродовж 6 року навчання, є базою для підготовки до ліцензійного іспиту ЄДКІ, підготовки до навчання у закладах вищої освіти на програмах третього освітньо-наукового рівня вищої освіти.

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE

<http://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=34>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є: розширити і закріпити отримані раніше теоретичні знання та поглибити практичні навички у складній і відповідальній складовій хірургії, хірургії невідкладних станів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є набуття студентами компетентностей згідно до загальних і фахових компетентностей освітньо-професійної програми «Медицина» другого рівню вищої освіти за спеціальністю 222 Медицина: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим; здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність приймати обґрунтоване рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків; здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Навички опитування; здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних методів досліджень та оцінки їх результатів; здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання; здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань; здатність до визначення тактики оперативного втручання; необхідного режиму праці та відпочинку, характеру харчування при лікуванні захворювань здатність до діагностування невідкладних станів; здатність до визначення тактики та володіння навичками надання екстреної медичної допомоги; навички виконання медичних маніпуляцій; здатність до планування та проведення санітарно-гігієнічних, профілактичних та протиепідемічних заходів, у тому числі щодо

інфекційних хвороб; здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду; здатність до ведення медичної документації.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетентностей:

інтегральні: здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

загальні:

ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим

ЗК2 – Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

ЗК3 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК4 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ЗК5 – Здатність приймати обґрунтоване рішення ; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії

ЗК6 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою

ЗК7 – Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК8 – Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків

спеціальні (фахові, предметні):

ФК1 – Навички опитування

ФК2 – Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів

ФК3 – Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання

ФК4 – Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку, характеру харчування при лікуванні захворювань

ФК5 – Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань

ФК6 – Здатність до діагностування невідкладних станів

ФК7 – Здатність до визначення тактики та володіння навичками надання екстреної медичної допомоги

ФК8 – Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів

ФК9 – Навички виконання медичних маніпуляцій

ФК12 – Здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1 – володіти загальними та спеціальними фундаментальними та професійно-орієнтованими знаннями, уміннями, навичками, компетентностями, необхідними для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді.

ПРН 2 – володіти знаннями щодо психофізіологічних особливостей людини, здоров'я людини, підтримки здоров'я, профілактики захворювань, лікування людини, здоров'я населення.

ПРН 3 – застосовувати набуті знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів, захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

Здатність до абстрактного мислення

Здатність аналізувати основні етапи та закономірності історичного розвитку

для формування громадянської позиції

Здатність діяти в нестандартних ситуаціях, нести соціальну і етичну відповідальність за прийняті рішення

Готовність до саморозвитку, самореалізації, самоосвіти.

Готовність використовувати прийоми надання першої допомоги, методи захисту в умовах надзвичайних ситуацій

Готовність до роботи в колективі, толерантно сприймати соціальні, етнічні, конфесійні та культурні відмінності

Здатність і готовність реалізувати етичні та деонтологічні принципи в професійній діяльності

Здатність і готовність аналізувати результати власної діяльності для запобігання професійних помилок

Готовність до ведення медичної документації

Готовність до використання основних фізико-хімічних, математичних та інших природничо-наукових понять і методів при вирішенні професійних завдань

Готовність до застосування лікарських препаратів та інших речовин і їх комбінацій при вирішенні професійних завдань

Здатність до оцінки морфофункціональних, фізіологічних станів і патологічних процесів в організмі людини для вирішення професійних завдань

Готовність до застосування організації догляду за хворими та надання первинної медико-санітарної допомоги

Готовність до застосування медичних виробів, передбачених порядками надання медичної допомоги

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Нормативна	
Загальна кількість годин – 135	Спеціальність: 222 «Медицина» Спеціалізація: ***	Рік підготовки (курс):	
		5-й	-й
		Семестр	
		1-й	2-й
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних –70 самостійної роботи студента –65	Освітній ступінь: магістр ОПП ***	Лекції	
		2 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		32 год.	32 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		32 год.	33 год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид підсумковою контролю: іспит			

2.1 Опис дисципліни

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Гнійні захворювання легень і плеври. Трансплантація легень. Травми грудної клітки.	2	
2	Набуті вади серця. Ішемічна хвороба серця, її ускладнення. Сучасні малоінвазивні методи оперативного лікування захворювань серця. Трансплантація серця	2	
3	Сучасні методи діагностики і лікування гострих та хронічних	2	

	оклюзуючих захворювань магістральних артерій кінцівок. Сучасні методи діагностики і лікування гострих та хронічних оклюзуючих захворювань магістральних вен кінцівок		
	Всього годин	6	

2.2.2 Семінарські заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1				
2				
	Всього годин			

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Вступне заняття.	4		
	<i>Розділ 1. Хірургічна патологія дихальної системи</i>		розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль
2	I.1. Гнійні захворювання легень і плеври. ВХ, т.5. Інфекційні ускладнення бойових пошкоджень	3 1	розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль
3	I.2. Травми грудної клітки. ВХ, т.6, ч.I. Поранення (пошкодження) грудей	3 1	розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий

			відеороліки	контроль
	<i>Розділ 2. Хірургічна патологія серця</i>		розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль
4	П.3. Набуті вади серця. ВХ, т.6, ч.ІІ. Поранення (пошкодження) грудей	3 2	розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль
5	П.4. Ішемічна хвороба серця та її укладнення	5	розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль
	<i>Розділ 3. Захворювання межистіння</i>		розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль
6	П.5. Хірургічні захворювання та травми стравоходу. ВХ, т.4. Кровотеча і крововтрата	3 2	розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль
	<i>Розділ 4. Хірургічна ендокринологія</i>		розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове

			я, презентація, відеороліки	опитування; тестовий контроль
7	. IV.6. Еутиреоїдний і токсичний зоби.	5	розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль
	<i>Розділ 5. Хірургічна патологія артеріальної системи кінцівок</i>		розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль
8	V.7. Хронічні оклюзуючі захворювання артерій кінцівок. ВХ, т.1. Вогнепальні поранення	3 1	розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль
9	V.8. Артеріальні тромбози і емболії кінцівок.	4	розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль
10	V.9. Абдомінальний ішемічний синдром. ВХ, т.7, ч.І. Поранення і закриті пошкодження черева.	3 1	розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль
	<i>Розділ 6. Хірургічна патологія венозної та лімфатичної систем кінцівок.</i>		розповідь-пояснення, бесіда, лекція,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль

			ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки	фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль
11	VI.10. Гострі тромбози магістральних вен кінці-вок ВХ, т.7, ч.ІІ. Поранення і закриті пошкодження таза і органів таза.	3 2	розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль
12	VI.11. Тромбоемболія легеневої артерії. ВХ, т.2. Комбіновані радіаційні і хімічні ураження	3 2	розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль
13	VI.12. Посттромботична хвороба нижніх кінцівок. ВХ, т.3. Термічні пошкодження	3 2	розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль
14	VI.13. Варикозна хвороба нижніх кінцівок.	5	розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль
	Всього годин	64		

2.2.4. Лабораторні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1				
2				

	Всього годин			
--	--------------	--	--	--

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	СРС III.1. Хірургічні захворювання середостіння та діафрагми	5	самонавчання	самоконтроль
2	СРС V.2. Аневризми аорти	5	самонавчання	самоконтроль
	СРС V.3. Діабетична стопа	5	самонавчання	самоконтроль
	СРС V.4. Сучасні мініінвазивні технології в хірургії магістральних судин та серця (стенкування судин, ендоскопічне аорто-коронарне шунтування). Алотрансплантати та лазерна хірургія в ангіології	5	самонавчання	самоконтроль
	СРС IV.5. Дисгормональні та пухлинні захворювання грудної залози.	5	самонавчання	самоконтроль
	СРС IV.6. Лімфадема нижніх кінцівок	5	самонавчання	самоконтроль
	Підготовка до практичних занять	35	самонавчання	самоконтроль
	Всього годин	65		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

3.2. Питання до заліку та іспиту:

1. Гнійні захворювання легень і плеври. Топографоанатомічні особливості легень і легеневих судин. Патоморфологічні зміни й патофізіологія при гнійних захворюваннях легень та плеври. Методика опитування й фізикального обстеження хірургічного хворого на гнійні

захворювання легень та плеври. Класифікація й етіопатогенез гнійних захворювань легень та плеври. Клінічна симптоматика й перебіг гнійних захворювань легень та плеври. Сучасна діагностика даної патології (лабораторна, інструментальна).

2. Травми грудної клітки. Класифікація й етіопатогенез травми грудної клітки. Клінічна симптоматика травми грудної клітки. Можливі ускладнення травми грудної клітки і їхні клінічні прояви. Причини виникнення й клініка підшкірної, медіастінальної емфіземи. Класифікація й клінічні ознаки посттравматичних гемотораксу й пневмотораксу. Клініка подвійного («вікончатого») перелому ребер. Сучасна діагностика травми грудної клітки (лабораторна й інструментальна).

3. Набуті вади серця. Класифікація і етіопатогенез НВС. Клінічна симптоматика і стадії перебігу НВС. Можливі ускладнення НВС та їх клінічні прояви. Сучасна діагностика (лабораторна і інструментальна). Перелік схожих захворювань, якими необхідно проводити диференціальну діагностику. Наявні методи лікування даного захворювання (консервативний, оперативний). Вибір лікувальної тактики. Основні принципи патогенетично обґрунтованої консервативної терапії захворювання.

4. Ішемічна хвороба серця та її ускладнення. Класифікація та етіопатогенез ІХС та її ускладнень (повної атріовентрикулярної блокади, синдрому слабості синусового вузла. Клінічна симптоматика та стадії перебігу ІХС та її ускладнень. Можливі ускладнення ІХС та їх клінічні прояви. Атипівні форми ІХС. Принципи сучасної діагностики (лабораторної та інструментальної). Перелік захворювань, з якими треба проводити диференціальну діагностику захворювання. Існуючі методи лікування даного захворювання (консервативні, оперативні). Вибір лікувальної тактики. Основні принципи патогенетично обґрунтованої консервативної терапії ІХС. Види оперативних втручань та показання до них при ІХС та її ускладненнях.

5. Хірургічні захворювання та травми стравоходу. Класифікація і етіопатогенез ахалазії стравоходу (кардіоспазму). Клінічна симптоматика і стадії перебігу ахалазії кардії. Можливі ускладнення ахалазії кардії і їх клінічні прояви. Сучасна діагностика (лабораторна і інструментальна). Перелік схожих захворювань, з якими необхідно проводити диференціальну діагностику. Наявні методи лікування даного захворювання (консервативний метод кардіоділатації, оперативний). Вибір лікувальної тактики. Основні принципи консервативного лікування, свідчення до лікування методом кардіоділатації. Види оперативних втручань і свідчення до нього при ахалазії кардії. Особливості ведення післяопераційного періоду, можливості і види

післяопераційних ускладнень, їх профілактика, діагностика, лікування. Діагностика і лікування ускладнень ахалазії кардії.

6. Еутиреодний і токсичний зоби. Класифікація та етіопатогенез захворювань щитоподібної залози. Клінічна симптоматика та стадії перебігу захворювань щитоподібної залози. Можливі ускладнення захворювань щитоподібної залози та їх клінічні прояви. Сучасна діагностика (лабораторна і інструментальна) захворювань щитоподібної залози. Перелік схожих (клінічно) захворювань, з якими треба проводити диференційну діагностику захворювань щитоподібної залози. Сучасні методи лікування захворювань щитоподібної залози, які існують (консервативні та оперативні). Вибір лікувальної тактики. Основні принципи патогенетично обґрунтованої консервативної терапії захворювань щитоподібної залози (при наявності показань до її проведення). Види оперативних втручань та показання до їх застосування при захворюваннях щитоподібної залози. Особливості ведення післяопераційного періоду, можливі післяопераційні ускладнення, їх профілактика, діагностика та лікування. Діагностика та лікування ускладнень захворювань щитоподібної залози. Експертиза непрацездатності хворих із захворюваннями щитоподібної залози, принципи реабілітації, показання до диспансерного нагляду.

7. Хронічні оклюзуючі захворювання артерій кінцівок. Класифікація та етіопатогенез ХОЗАК. Сучасна теорія та фактори ризику розвитку атеросклерозу. Клінічна симптоматика та стадії перебігу ХОЗАК. Класифікація хронічної ішемії при облітеруючих захворюваннях магістральних артерій кінцівок за Fontaine-Шалімовим. Можливі ускладнення ХОЗАК та їх клінічні прояви, методи їх запобігання. Сучасна діагностика ХОЗАК (лабораторна та інструментальна). Сучасні методи аортоартеріографії, їх ускладнення та методи їх запобігання. Перелік схожих захворювань, з якими треба проводити диференціальну діагностику захворювань. Існуючі методи лікування даного захворювання (консервативні, оперативні). Вибір лікувальної тактики. Основні принципи патогенетично обґрунтованої консервативної терапії захворювань. Методи зниження концентрації холестерину та ліпопротеїдів в плазмі крові (фармакологічні, інструментальні). Види оперативних втручань та показання до них при ХОЗАК. Особливості ведення післяопераційного періоду, можливі ранні післяопераційні ускладнення, їх профілактика, діагностика, лікування. Діагностика та лікування ускладнень ХОЗАК. Експертиза непрацездатності хворих з даною патологією; принципи реабілітації хворих, які перенесли реконструктивні операції на аорті та магістральних артеріях; показання та правила диспансерного нагляду.

8. Артеріальні тромбози і емболії кінцівок. Основні причини розвитку синдрому ГОАН кінцівок. Визначення понять синдрому ГОАН, артеріальної емболії (АЕ) і гострого артеріального тромбозу (ГАТ). Етіопатогенез АЕ і ГАТ в диференційному плані. Класифікація і патогенез гострої ішемії тканин кінцівки при ГАН. Клінічна симптоматика при артеріальних емболіях та гострих артеріальних тромбозах кінцівок, в т.ч. при різній їх локалізації, і різних ступенях гострої ішемії тканин кінцівки. Сучасна лабораторна, інструментальна та рентгенологічна діагностика синдрому ГАН кінцівок. Перелік схожих захворювань, з якими необхідно проводити диференціальну діагностику. Сучасні методи лікування при артеріальних тромбозах та емболія кінцівок (консервативні, оперативні). Вибір лікувальної тактики. Види оперативних втручань при артеріальних тромбозах та емболіях кінцівок.

9. Абдомінальний ішемічний синдром. Класифікація та етіопатогенез АІС. Клінічна симптоматика та стадії перебігу АІС. Можливі ускладнення АІС та їх клінічні прояви. Принципи сучасної діагностики (лабораторної та інструментальної) АІС. Перелік схожих захворювань, з якими треба проводити диференціальну діагностику АІС. Існуючі методи лікування АІС (консервативні, оперативні). Вибір лікувальної тактики. Основні принципи патогенетично обґрунтованої консервативної терапії АІС. Види оперативних втручань та показання до них при АІС. Особливості ведення післяопераційного періоду, можливі післяопераційні ускладнення, їх профілактика, діагностика, лікування при АІС. Діагностика та лікування ускладнень АІС. Експертиза непрацездатності хворих з даною патологією, принципи реабілітації, показання до диспансерного нагляду.

10. Гострі тромбози магістральних вен кінцівок. Топографоанатомічні особливості магістральних вен кінцівок. Фізіологія магістральних вен кінцівок. Патоморфологічні зміни та патофізіологія венозної гемодінаміки при гострих тромбозах магістральних вен кінцівок. Методика опитування та фізикального обстеження хірургічного хворого з гострими тромбозами магістральних вен кінцівок. Класифікація та етіопатогенез гострих тромбозів підшкірних вен кінцівок (варикознозмінених та незмінених). Клінічна симптоматика та стадії перебігу гострих тромбозів підшкірних вен кінцівок. Можливі ускладнення гострих тромбозів підшкірних вен кінцівок та їх клінічні прояви. Сучасна діагностика (лабораторна і інструментальна) гострих тромбозів підшкірних вен кінцівок. Диференційна діагностика гострих тромбозів підшкірних вен кінцівок: з гострими тромбозами глибоких вен, з рожистим запаленням, з лимфангітом. Сучасні методи лікування гострих тромбозів підшкірних вен кінцівок, які існують (консервативні та оперативні). Вибір лікувальної тактики. Лікування післяін'єкційного тромбофлебиту підшкірних вен верхніх кінцівок. Ургентні показання до оперативного втручання при гострому тромбозі підшкірних вен

нижніх кінцівок. Види операцій при гострих тромбозах підшкірних вен нижніх кінцівок. Консервативне лікування гострих тромбозів підшкірних вен нижніх кінцівок. Особливості ведення післяопераційного періоду, можливі післяопераційні ускладнення, їх профілактика, діагностика та лікування. Діагностика та лікування ускладнень гострих тромбозів підшкірних вен кінцівок. Експертиза непрацездатності хворих із гострими тромбозами підшкірних вен кінцівок, принципи реабілітації, показання до диспансерного нагляду.

3.3. Контрольні питання

1.Тромбоемболія легеневої артерії. Топографоанатомічні особливості легень і легневих судин Патоморфологічні зміни й патофізіологія при ТЕЛА. Методика опитування й фізикального обстеження хірургічного хворого з ТЕЛА. Класифікація й етіопатогенез ТЕЛА. Клінічна симптоматика й перебіг ТЕЛА. Сучасна діагностика даної патології (лабораторна, інструментальна). Перелік захворювань, які клінічно схожих, з якими потрібно проводити диференціальну діагностику передбачуваної ТЕЛА. Існуючі методи лікування ТЕЛА. Вибір лікувальної тактики. Основні принципи патогенетично обґрунтованої консервативної терапії ТЕЛА. Види оперативних втручань і показання до їхнього застосування ТЕЛА. Експертиза непрацездатності хворих з ТЕЛА, принципи реабілітації, показання для диспансерного спостереження.

2.Посттромботична хвороба нижніх кінцівок. Етіологія, патогенез, класифікація ПТФС. Патогенез виникнення трофічної виразки у хворих з ПТФС. Клінічна симптоматика та стадії перебігу ПТФС. Клінічна характеристика склеротичної, варикозної, набряково-больової, виразкової форм ПТФС. Особливості клінічної симптоматики у хворих з ілеофеморальним ПТФС. Можливі ускладнення ПТФС та їх клінічні прояви. Сучасна діагностика (лабораторна та інструментальна). Перелік схожих захворювань, з якими треба проводити диференціальну діагностику захворювання, у тому числі, диференціальна діагностика ПТФС і лімфостазу, ПТФС і природженої ангіодисплазії. Існуючі методи лікування даного захворювання (консервативні, оперативні). Вибір лікувальної тактики. Основні принципи патогенетично обґрунтованої консервативної терапії ПТФС. Види оперативних втручань та показання до них при ПТФС. Особливості оперативного лікування ПТФС глибоких вен гомілки. Оперативне лікування хворих з ілеофеморальним ПТФС. Особливості ведення післяопераційного періоду, можливі післяопераційні ускладнення, їх профілактика, діагностика, лікування. Діагностика та лікування ускладнень ПТФС. Експертиза непрацездатності хворих з даною патологією, принципи реабілітації. показання до диспансерного нагляду.

3. Варикозна хвороба нижніх кінцівок. Класифікація та етіопатогенез варізного розширення вен нижніх кінцівок (ВХ). Клінічна симптоматика та стадії перебігу ВХ. Можливі ускладнення ВХ та їх клінічні прояви. Сучасна діагностика (лабораторна та інструментальна). Перелік подібних захворювань, з якими потрібно проводити диференційну діагностику. Існуючі методи лікування даного захворювання (консервативні, оперативні). Вибір лікувальної тактики. Основні принципи патогенетично обґрунтованої консервативної терапії захворювання. Види оперативних втручань та показання до них при даному захворюванні. Особливості ведення післяопераційного періоду, можливі післяопераційні ускладнення, їх профілактика, діагностика, лікування. Діагностика та лікування ускладнень варикозної хвороби. Експертиза непрацездатності хвориз з варикозною хворобою, принципи реабілітації, показання до диспансерного нагляду.

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні): Індивідуальна самостійна робота студента, 10 - балів

3.6. Правила оскарження оцінки

До початку поточного та підсумкового семестрового (курсowego) контролю процедура оскарження результатів оприлюднюється і доводиться до відома здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників Університету.

Процедура оскарження результатів складається із трьох етапів: подання скарги, розгляду скарги, прийняття та оприлюднення рішення апеляційної комісії. Подання скарги здійснюється здобувачем вищої освіти особисто у письмовій формі у день оголошення результатів складання екзамену/заліку. Приймає скаргу у формі письмової заяви уповноважена деканом особа. У відповідь на подання скарги, особа яка приймала скаргу, повинна повідомити дату і місце засідання апеляційної комісії. Апеляційна скарга повинна бути розглянута на засіданні апеляційної комісії не пізніше двох наступних робочих днів після її подання.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щоб успішно пройти відповідний курс необхідно регулярно відвідувати практичні заняття; мати теоретичну підготовку до практичних занять згідно тематики; не спізнюватися і не пропускати заняття; виконувати всі необхідні завдання і працювати кожного заняття; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися до кураторів курсу з різних питань за тематикою занять і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Студенти можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном,

планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття з метою, не пов'язаною з навчальним процесом. Не допускаються запізнення студентів на практичні заняття.

Відвідування пацієнтів під час курації в лікарні можливо за умови наявності у студентів відповідної форми одягу, санітарної книжки з відміткою про вакцинацію проти дифтерії, результатів обстеження на напруження імунітету за кором (або відмітка про вакцинацію), або іншими інфекційними захворюваннями згідно поточній епідемічній ситуації.

Студенти з особливими потребами можуть зустрічатися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контакуйте з викладачем.

Заохочується участь студентів у проведенні наукових досліджень та конференціях за даною тематикою.

Усі студенти ХНМУ захищені Положенням про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у Харківському національному медичному університеті, розроблено з метою визначення дієвого механізму врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із дискримінацією та сексуальними домаганнями. Дане Положення розроблено на підставі таких нормативно-правових актів України: Конституція України; Закону України «Про освіту»; Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»; Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»; Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод; Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти; Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Загальна рекомендація № 25 до параграфу 1 статті 4 Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Зауваження загального порядку № 16 (2005) «Рівне для чоловіків та жінок право користування економічними, соціальними і культурними правами» (стаття 3 Міжнародного пакту економічних, соціальних і культурних прав; Комітет з економічних, соціальних та культурних прав ООН); Рекомендації щодо виховання в дусі міжнародного взаєморозуміння, співробітництва і миру та виховання в дусі поваги до прав людини і основних свобод (ЮНЕСКО); Концепція Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року. Харківський національний медичний університет забезпечує навчання та роботу, що є вільними від дискримінації, сексуальних домагань, залякувань чи експлуатації. Університет визнає важливість конфіденційності. Всі особи, відповідальні за здійснення цієї політики (співробітники/-ці деканатів, факультетів, інститутів та Центру гендерної освіти, члени студентського самоврядування та етичного комітету, проректор з науково-педагогічної роботи), дотримуються конфіденційності щодо осіб, які повідомляють або яких звинувачують у дискримінації або сексуальних домаганнях (за

виключенням ситуацій, коли законодавство вимагає розголошення інформації та/або коли розкриття обставин Університетом необхідне для захисту безпеки інших).

ХНМУ створює простір рівних можливостей, вільний від дискримінації будь-якого національного, расового чи етнічного походження, статі, віку, інвалідності, релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, або сімейного стану. Всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються студентам/-кам або співробітникам/-цям університету, розповсюджуються на всіх без винятку за умови належної кваліфікації. Антидискримінаційна політика та політика протидії сексуальним домаганням ХНМУ підтверджується Кодексом корпоративної етики та Статутом ХНМУ.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра хірургії №11 підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Ангиография и рентгенэндоваскулярная хирургия торакоабдоминальных кровотечений. : учебник / Ю.В. Авдосьев, В.В. Бойко, И.В. Белозеров и др. - Х. : ХНУ имени В.Н. Каразина, 2015. – 504 с.
2. Хірургія торакальна, серцево-судинна, ендокринна. Підручник для студентів V курсів медичних факультетів медичних вузів. / Авт. кол.: В. В. Бойко, В.М. Лісовий, Л.Й. Гончаренко, І.А. Тарабан і ін.; під ред. проф. В.В. Бойка, чл.-кор. НАМНУ проф. В.М. Лісового. - Харків, «НТМТ», 2016. - 406 с.
3. Thoracic, cardiovascular, endocrine surgery.: Textbook for Vth year students of medical faculties. / Authors: V.V. Boiko, L.I. Goncharenko, P.N. Zamyatin, Yu.V. Grigorov, I.A. Taraban at alias; edited by V.V. Boiko. – Kharkov, 2017. – 400 p.
4. В.В.Бойко, П.М.Зам'ятін, І.В.Полівенок, О.В.Бучнева. – Хірургія серцевих ушкоджень (особливості сучасної доктрини). – Харків: «Промінь», 2015. – 156 с.
5. Реанімаційно-хірургічна допомога в зоні бойових дій на етапах медичної евакуації. Методичні рекомендації для студентів, лікарів-інтернів та лікарів-курсантів з грифом МОЗ та МОН України. Автори: В.В.Бойко, П.М.Зам'ятін, ін.. - Харків, 2015. - 40 с.
6. В.В.Бойко, А.Г.Краснояржський, Ю.М.Скібо, І.В.Полівенок. – Комбіновані операції на легенях і серці (особливості сучасної доктрини). – Харків: Промінь, 2016. – 160 с.

7. В.В. Бойко, П.М.Замятін, В.М.Лихман, ін. -Хирургическая тактика при повреждениях таза и органов забрюшинного пространства. – Харьков: Степанов В.В., 2016. – 204 с
8. В.В. Бойко, Р.М.Смачило, О.В.Малоштан, О.М.Тищенко. – Жовчні нориці (сучасна концепція лікування). – Харків: Промінь. 2017. – С.160
9. Прасол В.А., Питык А.И., Иванов Ю.В., Пуляева И.С., Коновалова Е.А., Богдан В.Н., Бежуашвили И.Г., Кириенко Д.А., Мясоедов К.В., Бабынкин А.Б. Под общей редакцией Бойко В.В. Критическая ишемия нижних конечностей. Современные методы диагностики и лечения/ - Х., 2017. – 76 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE

<http://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=34>

8. ІНШЕ

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-poglyvyv-dysc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами-ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx